

INTRODUCCIÓN.

Os sistemas dunares litorais son espazos dun alto valor paisaxístico e dunha rica diversidade biolóxica pero, a súa vez, dunha elevada sensibilidade e fraxilidade. Estes ecosistemas xogan, ademáis, un papel eficaz na defensa natural da costa fronte á erosión mariña.

Os sistemas praias-dunas están formados principalmente por materiais non consolidados, normalmente sedimentos de tamaño das areas (*tamaño de gran cun diámetro inferior a 2 mm*). A disposición deste sedimento, as características físicas da costa e as súas condicións climáticas –en especial o vento- determinan a súa existencia.

As principais fontes da que sae o sedimento destes ecosistemas son: erosión de cantís, achegas fuviales, achegas desde a plataforma continental, achegas eólicas e achegas humanas.

A construción dun sistema dunar está ligado á dinámica das praias e depende destes factores básicos:

- A dispoñibilidade de achegas de sedimentos de tamaño area.
- A existencia de ventos de dirección mar cara a terra.
- A existencia de correntes mariñas e ondada adecuada.
- Unha topografía ampla e chá na zona adxacente á praia que facilite a sedimentación de area.
- Un nivel freático que nas zonas litorais atópase a escasa profundidade polo que pode incrementar a cohesión dos materiais.

O SISTEMA DUNAR DA FROUXEIRA.

O sistema dunar da Frouxeira representa a nivel biolóxico e xeomorfolóxico un dos enclaves de maior singularidade do territorio galego. Nel podemos atopar espléndidos exemplos de “*dunas parabólicas*”, “*piramidaís*” ou “*coppice dunes*” e “*de cola de area*”, así como importantes extensións de “*dunas remontantes*”.

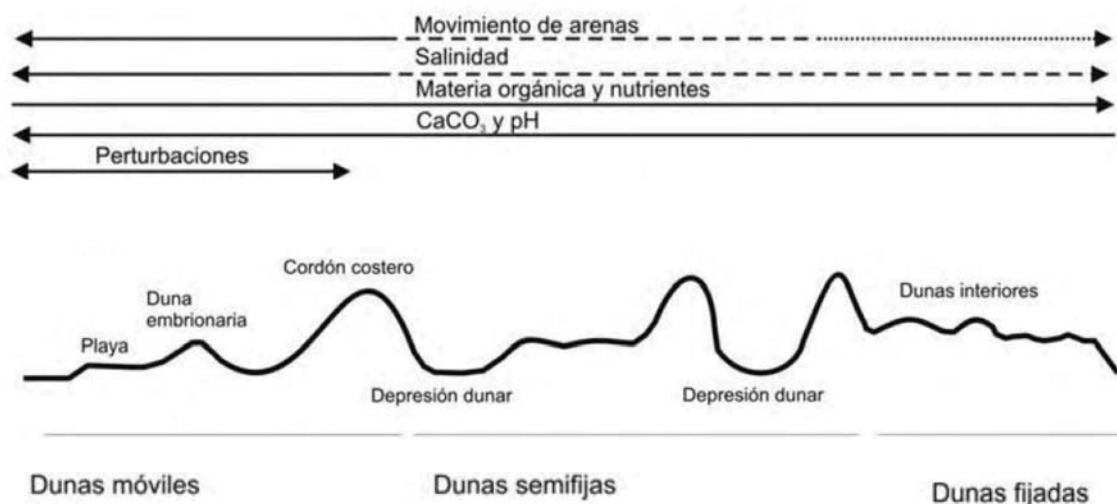
Sistemas dunares da costa galega			
Nome	Provincia (Municipio)	Procedencia da area	Tipos de dunas
A Frouxeira	A Coruña (Valdoviño)	Cantís	Parabólicas, piramidaís e colas de area

Fonte: Táboa_ Clasificación de dunas. Plan de Ordenación do Litoral (2011)

A SÚA FORMACIÓN.

As dunas comezan a formarse na zona de “praia seca”, seguindo un proceso que inclúe as seguintes **fases**:

- 1) Prodúcese a germinación de sementes ou se desenvolven fragmentos de plantas, como rizomas ou estolones.
- 2) Os grans de areas son interceptados pola estrutura aérea da vexetación e comezan a acumularse formando pequenos montículos que crecen a medida que crece a planta.
- 3) Cando a densidade vexetal é alta, os montículos fusiónanse e forman unha pequena duna, denominada “**duna embrionaria**”.

Fonte: Soria, J.M., Sahuquillo, M., 2009.

TIPOLOXÍA DUNAR.

Zona do primeiro cordón dunar. Dunas embrionarias ou incipientes (tamén denominadas Anteduna ou “Fore dune”-duna primaria).

Desenvólvense na área inmediatamente posterior á praia alta na que o sedimento é transportado pola acción eólica e atrapado pola vexetación herbácea. Soen presentar un escaso desenvolvemento. Calquera alteración da cobertura vexetal nesta zona pode provocar a súa rápida desestabilización e a desaparición do sedimento.

A conservación destas formacións resulta prioritaria para o mantemento do equilibrio sedimentario dos sistemas praia-duna.

Depresión interdunar.

Normalmente, entre o primeiro cordón dunar e as dunas semiestabilizadas-ou dunas secundarias-existe unha zona deprimida que recibe este nome.

Zona de dunas móviles y semiestabilizadas. As dunas secundarias.

As condicións para o crecemento da vexetación son máis axeitadas nesta segunda liña de duna e o desenvolvemento desta vexetación permite a xeneración dunha pequena capa de humus que contribúe á formación de solo. A extensión desta zona está condicionada polo estado de conservación do primeiro cordón dunar. Cando éste é favorable é posible recoñecer unha variada antoloxía de tipos dunares: No caso da Frouxeira atoparemos as seguintes:

- **Parabólicas:** De forma semicircular e perfil cóncavo, acostuman estar activas polo que son frecuentes os esvaramentos e desprendementos de grandes masas de area favorecidos pola pendente e a escasa cobertura vexetal.
- **Piramidais:** Debuxan perfís afiados e poden alcanzar entre 2-4 m de altura. Fórmanse ao atoparse cun obstáculo, xeralmente vexetal. Trátase de formas elementais que poden favorecer unha etapa de acumulación posterior ou formarse sobre outras dunas.
- **Cola de area:** Trátase de formas alongadas, acumuladas a sotavento dos obstáculos vexetais. Foron xeradas en lugares nos que existe unha topografía plana e vexetación. Acostuman presentar un escaso desenvolvemento.

Zona de dunas estabilizadas. Dunas terciarias, fósiles ou tamén chamadas grises.

Esta zona tamén pode ser definida como zona de dunas terciarias ou zona de arbustos e bosques. Constitúen o estado final na evolución dunar, cunha topografía suave e practicamente cubertas por diferentes estratos de vexetación, que van desde as gramineas pasando polo mato e os bosques de piñeiro do país (*Pinus pinaster*). A creación de chan edáfico aumenta a medida que nos adentramos na mesma. As dunas (normalmente, de formas parabólicas) atópanse completamente estabilizadas pola vexetación. Hai pouca achega de area e esta só ten lugar durante episodios de fortes ventos. Frecuentemente, a vexetación destas zonas está determinada pola acción humana.

Para saber máis: Lembra que o pisoteo, así como a construción inadecuada de infraestruturas de uso público (pasarelas, viais, aparcamentos) afectan moi negativamente ao estado de conservación destes elementos do patrimonio natural.

REFERENCIAS BIBLIOGRÁFICAS.

-Pérez Alberti, A. Y Vázquez Paz, M. (2009): "Caracterización y dinámica de sistemas dunares costeros de Galicia". En Sanjaume, E. Y Gracia, J. (Eds.) (2009) : Las dunas en España. Sociedad Española de Geomorfología, pp. 161-185.

-Sherman, D.J. & Bauer, B.O. (1993): "Dynamics of beach-dune systems". In Progress in Physical Geography. December, vol. 17 nº. 4, pp. 413-447.

-Soria, J.M., Sahuquillo, M., (2009): 1150 Lagunas costeras. En: V.V. A.A., Bases ecológicas preliminares para la conservación de los tipos de hábitat de interés comunitario en España. Madrid: Ministerio de Medio Ambiente, y Medio Rural y Marino. 303.

-VV.AA. (2011): Plan de Ordenación do Litoral. Xunta de Galicia.